

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే కిష్కింధాకాండే

॥ ద్వావింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ ద్వావింశః సర్గః ॥

వాలినా సుగ్రీవాంగదౌ ప్రతి మనసో వార్తా నివేద్య స్వప్రాణానాం పరిత్యాగః

వీక్షమాణస్తు మందాసుః సర్వతో మందముచ్ఛ్వాసన్ |
ఆదావేవ తు సుగ్రీవం దదర్శానుజమగ్రతః || 4.22.1 ||

తం ప్రాప్తవిజయం వాలీ సుగ్రీవం ప్లవగేశ్వరం |
ఆభాష్య వ్యక్తయా వాచా సన్నేహమిదమబ్రవీత్ || 4.22.2 ||

సుగ్రీవ దోషేణ న మాం గంతుమర్హసి కిల్బిషాత్ |
కృష్యమాణం భవిష్యేణ బుద్ధిమోహేన మాం బలాత్ || 4.22.3 ||

యుగపద్ విహితం తాత న మన్యే సుఖమావయోః |
సౌహార్దం భ్రాతృయుక్తం హి తదిదం జాతమన్యథా || 4.22.4 ||

ప్రతిపద్య త్వమద్యైవ రాజ్యమేషాం వనౌకసాం |
మామప్యద్యైవ గచ్ఛంతం విద్ధి వైవస్వతక్షయం || 4.22.5 ||

జీవితం చ హి రాజ్యం చ శ్రియం చ విపులాం తథా |
ప్రజహామ్యేష వై తూర్ణమహం చాగర్హితం యశః || 4.22.6 ||

అస్యాం త్వహామవస్థాయాం వీర వక్ష్యామి యద్ వచః |
యద్యప్యసుకరం రాజన్ కర్తుమేవ త్వమర్హసి || 4.22.7 ||

సుఖార్థం సుఖసంవృద్ధం బాలమేనమబాలిశం |
బాష్పపూర్ణముఖం పశ్య భూమౌ పతితమంగదం || 4.22.8 ||

మమ ప్రాణైః ప్రియతరం పుత్రం పుత్రమివౌరసం |
మయా హీనమహీనార్థం సర్వతః పరిపాలయ || 4.22.9 ||

త్వమప్యస్య పితా దాతా పరిత్రాతా చ సర్వశః |
భయేష్వభయదశ్చైవ యథాహం ప్లవగేశ్వర || 4.22.10 ||

ఏష తారాత్మజః శ్రీమాంస్త్వయా తుల్యపరాక్రమః |
రక్షసాం చ వధే తేషామగ్రతస్తే భవిష్యతి || 4.22.11 ||

అనురూపాణి కర్మాణి విక్రమ్య బలవాన్ రణే |
కరిష్యత్యేష తారేయస్తేజస్వీ తరుణోఽంగదః || 4.22.12 ||

సుషేణదుహితా చేయమర్థసూక్ష్మవినిశ్చయే |
ఔత్పాతికే చ వివిధే సర్వతః పరినిష్ఠితా || 4.22.13 ||

యదేషా సాధ్వితి బ్రూయాత్ కార్యం తన్ముక్తసంశయం |
నహి తారామతం కించిదన్యథా పరివర్తతే || 4.22.14 ||

రాఘవస్య చ తే కార్యం కర్తవ్యమవిశంకయా |
స్యాదధర్మో హ్యకరణే త్వాం చ హింస్యాదమానితః || 4.22.15 ||

ఇమాం చ మాలామాధత్స్వ దివ్యాం సుగ్రీవ కాంచనీం |
ఉదారా శ్రీః స్థితా హ్యస్యాం సంప్రజహ్యన్మృతే మయి || 4.22.16 ||

ఇత్యేవముక్తః సుగ్రీవో వాలినా భ్రాతృసౌహృదాత్ |
హర్షం త్యక్త్వా పునర్దీనో గ్రహగ్రస్త ఇవోడురాట్ || 4.22.17 ||

తద్వాలివచనాచ్ఛాంతః కుర్వన్ యుక్తమతంద్రితః |
జగ్రాహ సోఽభ్యనుజ్ఞాతో మాలాం తాం చైవ కాంచనీం || 4.22.18 ||

తాం మాలాం కాంచనీం దత్త్వా దృష్ట్వా చైవాత్మజం స్థితం |
సంసిద్ధః ప్రేత్యభావాయ స్నేహాదంగదమబ్రవీత్ || 4.22.19 ||

దేశకాలౌ భజస్వాద్య క్షమమాణః ప్రియాప్రియే |
సుఖదుఃఖసహః కాలే సుగ్రీవవశగో భవ || 4.22.20 ||

యథా హి త్వం మహాబాహో లాలితః సతతం మయా |
న తథా వర్తమానం త్వాం సుగ్రీవో బహు మన్యతే || 4.22.21 ||

నాస్యామిత్రైర్గతం గచ్ఛేర్మా శత్రుభిరరిందమ |
భర్తురర్థపరో దాంతః సుగ్రీవవశగో భవ || 4.22.22 ||

న చాతిప్రణయః కార్యః కర్తవ్యోఽప్రణయశ్చ తే |
ఉభయం హి మహాదోషం తస్మాదంతరద్యగ్ భవ || 4.22.23 ||

ఇత్యుక్త్వాథ వివృత్తాక్షః శరసంపీడితో భృశం |
వివృత్తైర్దశనైర్భ్రమైర్భూవోత్కాంతజీవితః || 4.22.24 ||

తతో విచుక్రుశుస్తత్ర వానరా హతయూథపాః |
పరిదేవయమానాస్తే సర్వే ప్లవగసత్తమాః || 4.22.25 ||

కిష్కింధా హ్యద్య శూన్యా చ స్వర్గతే వానరేశ్వరే |
ఉద్యానాని చ శూన్యాని పర్వతాః కాననాని చ || 4.22.26 ||

హతే ప్లవగశార్ధాలే నిష్పృభా వానరాః కృతాః |
యస్య వేగేన మహతా కాననాని వనాని చ || 4.22.27 ||

పుష్పోఘ్నానుబద్ధ్యంతే కరిష్యతి తదద్య కః |
యేన దత్తం మహాద్ యుద్ధం గంధర్వస్య మహాత్మనః || 4.22.28 ||

గోలభస్య మహాబాహోర్దశ వర్షాణి పంచ చ |
నైవ రాతౌ న దివసే తద్ యుద్ధముపశామ్యతి || 4.22.29 ||

తతః షోడశమే వర్షే గోలభో వినిపాతితః |
తం హత్వా దుర్విసీతం తు వాలీ దంష్ట్రాకరాలవాన్ |
సర్వాభయంకరోఽస్మాకం కథమేష నిపాతితః || 4.22.30 ||

హతే తు వీరే ప్లవగాధిపే తదా
ప్లవంగమాస్తత్ర న శర్మ లేభిరే |
వనేచరాః సింహయుతే మహావనే
యథా హి గావో నిహతే గవాం పతౌ || 4.22.31 ||

తతస్తు తారా వ్యసనార్ణవప్లుతా
మృతస్య భర్తుర్వదనం సమీక్ష్య సా |
జగామ భూమిం పరిరభ్య వాలినం
మహాద్రుమం చిన్నమివాశ్రితా లతా || 4.22.32 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
కిష్కింధాకాండే ద్వావింశః సర్గః ||